

REVISTA ORĂȘTEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu să înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele să plătesc înainte.

3/15 Maiu.

(*) Cui nu-i tresare inima de bucurie și nu i-se umple sufletul de mândrie națională, ori de câte-ori aude rostindu-se aceste cuvinte, cari mereu ne reîmprospătează în memorie evenimentele petrecute în acea zi la 1848.

Pare că vedem înaintea noastră marea aceea de oameni, în număr de vreo 40.000, întrunită pe Câmpul-Liberătății dela Blaj, unde sub bolta azurie a cerului, a depus jurămînt solemn, că mai bine prefer moartea, decât ca să nu poată duce o viață liberă pe pămîntul susținut cu atâta vîrsare de sânge, de strămoșii lor.

Si fiori ne trec prin vine, când ne cugetăm la acel jurămînt, confiștit prin lacrimile vîrsate de bucurie a atâtlor bărbăti încărunți.

Dorul de luptă și mândria națională de care a fost atunci cuprins poporul nostru și conducătorii sei, făceau pare că chiar și pe cei din morminte, ca cu drag să privească la sili lor.

Români din patru unghiuri adunauți au atunci la acel loc, și mână de frăție până la moarte unul altuia a întins, dovedind prin aceasta urmașilor lor, că până-ce pe acest pămînt va mai bate o inimă românească, ori-unde ar fi aceea, pentru al poporului român bine să lupte, căci numai astfel își va fi făcut fiecare datoria ce o are față de neamul seu.

In întuneric trăia poporul nostru până atunci, dar lumină s'a făcut, și noi am reînviat!

Lanțurile iobăgiei s-au rupt și România, cari până aci susțineau cu sudoarea feței lor atâtea mii de trântori, cari le sugeau măduva până la os, liberi s-au vîzut încălța pe soartea lor.

Zicem încălța, fiindcă pedeci în des-

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:
Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA
Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.

INSERTIUNILE:

Un sir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sună a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic în Orăştie (Szászváros).

voltarea adevărat liberă a noastră ni-sau pus și după aceea și ni-se pun încă și astăzi.

De unde până atunci despre poporul nostru nu se vorbia nimic, ca despre un mort, cei ce ne strivau cîtrumuratu-sau și au trebuit să se convingă, că au de-a face cu un popor plin de viață, vrednic de o soartă mai bună, ca aceea, pe care ei i-au croit-o.

O, zi măreță de 3/15 Maiu, tîie se închină toată sufarea românească! Prin tîie ni-a răsărit și nouă soarele dreptății, și prin tîie ni-să dat viață.

Pentru prima-dată a răsunat atunci imnul național al bardului redășteptării noastre, Andrei Murășanu: »Deșteaptă-te Române, din somnul cel de moarte!« imn de al cărui sunet munți și văi se cutremură.

Tot în acest imn blăstêm se aruncă asupra acelora dintre noi, care ar putea să calce acel jurămînt sfânt după de atâtea mii de oameni pe câmpul liber, înaintea lui D-zeu.

Si măngăiați în suflet și mândri de succesul luptei lor s-au depărtat toți dela acel loc, promițând sărbătoare, că fiecare dintre dînsii, până un picur de sânge mai curge prin vinele lor, nu se vor depărta dela lupta sfântă pentru binele neamului lor.

O, voi mărete umbre, a căror amintire azi o sărbăram!

Bărbăti cu durere de inimă pentru popor pusu-sau după aceea în fruntea lui, și au dus lupta frumos înainte.

Poporul însuși a început să cunoască și să urmeze pe conducătorii sei, ori la ce acestia i-ar fi chiamat.

Astfel am ajuns apoi la culmea luptei noastre prin anii 1894, când cu procesul Memorandum.

Dela 1848 încoace, până la acest an nu s'a mai vîzut atâta popor românesc întrunit laolaltă și una fiind în cugete și simțiri cu conducătorii sei.

Si de acest lucru spăimîntat s-au eară stăpânitorii nostri, și pentru că să tăie firul luptei noastre închegate, aruncat-au în temniță pe cei mai aleși ai nostri.

Erau pare că convinși, că dacă poporul se va vedea fără conducători, cu încetul își va perde dorul de luptă.

Si aşa a și fost.

Bine că cei rămași au continuat lupta întrucât li-a stat în putință, dar după ce s-au vîzut earăi cu toții liberi, în loc ca să ducă și cu mai mare bărbătie luptă, căci aceasta o aștepta poporul, s-au relășit și împărtit ca făina orbului, făcând pe popor să stee gânditor și neștiutor în fața celor ce se petrec între conducătorii sei, și toată să-și peardă și încrederea pusă într-înșii.

Astfel am ajuns, că astăzi poporul foarte puțin interes arătă față de cele naționale, în asemănare cu interesul arătat prin anii 1894—5.

Si dacă dela luptă ce o ducem lipsește sprințul poporului, înzadar sunt toate svîrcolirile celor mai mari.

Ar trebui deci, ca din nou să sădim în pieptul poporului acel dor de luptă și inimă de a jefui, pe care le avea nainte de aceasta cu 4—5 ani.

Ear aceasta numai dând mână cu mână și uniți în cugete și simțiri o putem ajunge.

Să dispară odată pentru totdeauna micile patimi de cari sunt conduși unii dintre noi, și în comună lucrare să luptăm pentru ajungerea ţintei dorite.

Suntем în ajunul zilei de 3/15 Maiu, zi care ne reamintește aceasta, și deci trebuie să o recunoaștem.

Să sărbăram această zi toți România de pretutindenea, căci este sărbătoare națională și nu este zi mai însemnată în istoria neamului nostru, decât aceasta.

Să ne nisuum chiar, ca la anul, 3/15 Maiu să-l sărbăram în mai deplină li-

bertate ca acum și mai uniți în cugete și simțiri. Căci numai astfel va afla reșunetul național ecoul dorit:

Să deșteptă Românul!

Din rău și mai rău! Conducătorii politice maghiare, și-au pus de gînd ca să se ocupe serios cu împărtirea cercurilor electorale, cel puțin așa se vorbește. Se zice că vor să le împărtă astfel, ca și Români să aibă vre-o 30 deputați în parlament. Dar' ca nici ei să nu rămână de scădere, vor înmulții cercurile sigure maghiare. Adecă ar face ceva, dar' așa chip, ca tot pentru ei să rezulte prisosul, ear' nouă poate că și mai puțin decât am putea avea azi. Mergem cum am zice din rău în mai rău.

Dotarea clerului din partea statului. Sinodul archiepiscopal din Sibiu și cel episcopal din Arad au primit ajutorul îmbălit preoților din partea statului. Cel episcopal al Caransebeșului s'a declarat însă contra lui. Trebuie deci că să se convoace congresul național bisericesc. Si acesta se va convoca pe 16/28 Maiu a. c.

SINODUL archiepiscopal din Sibiu.

Sedința I.

Dumineca trecută, 7 Maiu n., după serviciul divin, s'a deschis la Sibiu sinodul bisericesc al archiepiscopiei gr.-or. române din Transilvania.

Exc. Sa Metropolitul Ioan Mețian rostind un frumos discurs, declară sinodul de deschis.

Indată după deschidere se numesc de către presidiu ca notari din cler dnii Mateiu Voileanu și Sergiu Medeanu, ear' mireni Dr. Elie Cristea, Dr. V. Blaga, Ioan Moța și Dr. G. Buzura. Dr. Buzura a fost absent.

Din apelul cetit de către notarul Dr. Elie Cristea reiasă, că din 60 deputați, 42 sunt de față.

— Ti-e mai rău Vasile?

— Du-te, zise el făcând un gest impacient.

Nu trecu un sfert de cias și preotul sosì cu cartea și patrafirul subsuoară.

Cum vîzură băieții pe preot, se sgură după ușe.

— Bună dimineața Vasile, da cum îți merge?

— Rău domnule părinte, rău de tot.

— Ce te doare?

— Tot trupul. Nu mi-l mai simtesc, casă-când nu aș mai fi pe lume.

Voce îi era slăbită și vorbea rar, tot mai rar.

— Ti-a trece fățul meu. Puneți nădejdea în Dumnezeu, căci puterea este la El.

— Pentru mine nu-i scăpare părinte, — mi-sau gătat zilele și ciasul morții se apropie.

— Nu desnădăjdui fățul meu, căci mari și multe sunt minunile Domnului. Tu nu ești doar' aș slab, nici aș bătrân, mai poți trăi.

— O, Doamne, domnule părinte, nu mi-e de mine, dacă Dumnezeu și-ar pune mila și m'ar lua, mi-ar face mare bine, căci Doamne mult m'am chinuit; dar' uite mi-e de nenocriji ăștia de copii.

Buzele-i învinete deja începură să-i treze și lacrimile îi curgeau ca bobul pe față în jos.

Goli de haine cum erau copiii, miseria și

FOITA „REVISTEI ORĂȘTEI”

In bordeiu.

Mamă ni-i foame, dă-ne de mânare! — strigă deodată copiii, vîzând pe Cătălina întrând.

— Vă dau dragii mamii, vă dau, așteptați numai binișor.

Cătălina merse drept la patul bărbatu-so, care zacea bolnav. Era întins pe un asternut de paie și acoperit cu un șol vechiu de lână. Părul era gomolos în disordine, fața arsă de soare era palidă, ochii cufundăți în cap, mânile îngrăsite de soare și aspre de lucru erau uscate ca vreascul. Bolea acum de o lună. Corpul zdruncinat de lucrul mult și greu, cu care căstiga pânea la cei patru băieți ce-i avea, era istovit de forța puterii și a vieții. Zacea în pat liniștit și abătut. Toată ziulica nu grăia nimic. Din când în când i-se auzeau gemetele grele, întinzându-și mâna tremurândă după ulciorul cu apă, ce era jos la căpătaiu. Nu bea el doar' de sete, nu, căci stomacul lui era gol, își uida numai gura arsă de ferbințeli. Nici acum nu mânca din ziua premergătoare. Pânea, puțină cătă a fost, au mâncaț-o băieții. Si cine s'ar îndura să o ia din gura lor!

Femeia lui, Cătălina, era dusă toată ziua la lucru prin sat, ca să căștige ceva de ale mânării. Muncea biata în ruptul capului, ca gonită de pasul vremii. Cu lucru voia și ea să-și alunge gândurile și dacă ar fi putut și vremea. Seara mergea tot într'un suflet acasă, să-și vază de bărbatul bolnav și de copiii flămâneni.

In casă era aproape întuneric și era frig. Afară sufla un vînt rece de toamnă, care își făcea neîndurător cale prin deschizăturile ferestrei și ale ușii. Vatra era plină de cenușe, cu un tăciune rămas de seara, la care a fert mămăligă. Băieții sbruli și amăriți erau ghemuiți în jurul ei și așteptau cu nerăbdare mânarea.

— Cum îți merge Vasile, tot rău? Bolnavul își deschise ochii și cu privire buimăciță se uită la Cătălina.

— Tot rău, — zise cu voce slabă. — 'Ti-am adus zamă și pâne, mânânci? — Da.

Dând copiii la o parte dela vatră, trase cenușa să facă foc să încalzească fertura.

Să facă foc, dar' cu ce? Să gândi un moment, apoi ești afară. Să duse la locul unde a fost cândva un gard. Mai era încă cățiva tuieci în pămînt. Îi scoase și pe acestia. Aduna în grabă și câteva cotoare uscate de buruieni, cu aceste aprinse focul și încălzi zama.

Vasile sorbea cu mare lăcomie din fertura călduță. Băieții din dosul ușei priveau cu invidie la tatăl lor, care sorbea cu așa postă și înghețau tăcuți în sec.

Cătălina ținea oala din care mânca Vasile și îl privea dusă.

— Doamne, își gândi ea, nu-i a bună, prea e lacon și buimăciță. Ce mă fac dacă...

Vocea băieților, cari nu mai puteau resista stomacului, i-a întrerupt firul gândirii.

— Mamă ni-i foame, dă-ne de mânare!

— Așteptați dragii mamei, îndată căpătați și voi. Ferbe mama mămăligă, așteptați numai binișor.

Intr'aceste Vasile isprăvă mânarea, se vră adânc sub șol și se întoarse earăi către păretele.

După ce Cătălina își-a împăcat cu mânarea și băieții, le așternu paie jos, le puse drept căpătău niște zdrențe din un suman vechiu și îi acoperi cu un șol. Dela o vreme și ea să-l lasat lângă ei, dar' somnul nu o prindea.

Afară vîia vîntul grozav. In casă era liniste. Din când în când se auziau gemetele bolnavului, ce se perdeau în șuierăturile vîntului.

Când se crepa de ziua, lui Vasile îi era rău de tot.

— Cătălină, zise el, cu voce abia de înțeles, du-te după părintele să mă grijească.

In locul lui Buzura s'a ales apoi Dr. I. Senchea. Notar general a fost numit dl Mateiu Voileanu.

Sau ales apoi comisiile (6): verificatoare, organizatoare, bisericească, școlară, financiară și petiționară.

Sau prezentat apoi sinodului actele electorale din cercul Seliște, unde s'a făcut alegeră nouă; cererile de concediu; rapoartele consistoriale și alte cereri sosite la adresa sinodului. Toate acestea s'a împărțit conisiei aparținătoare.

După acestea Exc. Sa Metropolitul trage luarea aminte asupra duor lucruri: Intâi asupra întregirii salariilor preoști dela stat, asupra cărora biserica trebuie să se pronunțe până în 30 Iunie a. c. Această chestie a fost desbatută și din partea consistoriului metropolitan. S'a decis, ca dacă voturile sinoadelor vor fi conglăsuitoare, să se avizeze guvernul, ear' dacă nu, atunci să se convoace congres extraordinar, și aceasta cel mult pe 16 Maiu. De aceea roagă sinodul ca să aducă încă în primele zile conclus asupra acestei chestii, căci pentru a convoca congresul extraordinar, trebuie să se ceară telegrafic experierea luării la cunoștință de cără Coroană asupra convocării lui.

Aduce apoi la cunoștință Sinodului, că pe Luni, Marți și Mercuri e pusă licitația binevolă a lucrurilor rămase după fostul Metropolit. Spune că s'a hotărât de consistor ca unele lucruri să nu se liciteze dela un episcop la altul, ci acelea să se cumpere pentru fondul instruct. Roagă deci sinodul să se declare urgent asupra acestui lucru.

Cu acestea prima ședință s'a închis.

Şedința a II-a (8 Maiu n.)

Președinte: Ex. Sa Ioan Meșianu. Notar: Mateiu Voileanu.

Se verifică protocolul ședinței prime. După aceea se prezintă rugările de concediu a 5 deputați. S'a dat.

Dl Dr. Iosif Blaga propune, ca pentru mai buna reușită a Conferențelor învățătoarești, comisarii să se intrunească după conferențe la Sibiu, unde să discute cele experiente și despre rezultat să refereze consistorului.

La propunerea Exc. Sale Metropolitului sinodul își exprimă prin sculare durerea pentru perderea fostului Metropolit.

In locul răposatului deputat în cercul Seliștei, Dr. N. Maier, se alege cu unanimitate dl Nic. Cristea, asesor consistorial.

Raportorul comisiunii financiare, dl Dr. Ioan Mihu, referează asupra lăsămîntului răposatului Metropolit Miron Romanul; arată că consistorul a făcut pașii de lipsă la judecătorie, ca biserica să rămăne erde a averii rămase, peste 25.000 fl.

Se primește apoi propunerea consistorului, ca unele lucruri rămase să nu se mai liciteze.

Asemenea, ca din avere fostului Metro-

polit să se formeze un fond separat, cu menirea a se ajutora preoții cei mai activi și mai binemeritați din archidiecesă, pregătind până la proxima sesiune literele fundaționale. Tot din avere rămasă să se ridice și o cruce monumentală la mormântul răposatului Metropolit.

Şedința a III-a (9 Maiu n.)

La ordinea zilei: chestia primirii ori neprimirii întregirii salariilor preoști din partea statului.

Dl Ioan de Preda, referentul comisiei organizatoare propune, ca ajutorul să fie primit, sub condiția însă, ca suma să fie pusă consistorului la dispoziție și cu singura condiție din partea guvernului, ca sumele să ajungă la mâinile celor împărtășiți.

V. Damian, protopop, propune, ca ajutorul de loc să nu fie primit, căci legea totuși pună unele condiții îngreunătoare preoștilor.

In urma acesteia, s'a născut o discuție, asupra acestei chestii, care a durat aproape 4 ore.

In cele din urmă sinodul a primit propunerea comisiei, de a se accepta întregirea dela stat, fără stîrbirea autonomiei și fără alte condiții, decât aceea, de a fi ajutoarele date celor interesați, și anume prin autoritatea bisericească.

Şedința a IV-a (10 Maiu n.)

Sau prezentat două propuneri din partea dlui Mih. Cirlea, una privitoare la cultivarea mai intensivă a corurilor bisericești, ear' alta la adunarea tuturor legilor bisericești și civile, ce privesc biserica.

Dl Dr. D. P. Barcian propune, ca să se facă o adresă cără congres, pentru că și diecesele să contribue la salarisarea Metropolitanului, nu numai archidițesca, cum de prezent se face.

Propunerile acestea s-au dat comisiilor respective.

După acestea referenții comisiilor: organizatoare, bisericească, școlară și financiară, dnii I. de Preda, Dr. Fărcaș, Dr. Bologa și Dr. I. Mihu au referat asupra rapoartelor generale a consistoriului, cari toate s'a luat la cunoștință.

Şedința a V-a (11 Maiu n.)

Se ia în desbatere chestia sidoxiei. Unii propun reducerea ei dela o coroană, la 20 cr., 15, ba chiar numai 10 cr., pentru popor, ear' pentru inteligență mai mult.

Fiind asupra acestei chestii diferite păreri, din ce s'a născut o discuție mare, încă nu s'a putut nimic hotărî.

Un preot, care și cunoaște chemarea.

Acesta este dl Teodor Harsian, preot gr.-cat. în Chimitelnicul-de-Câmpie.

D-sa s'a trezit ca din senin, că în anul 1897 primește din partea statului 100 fl. ca

ajutor. In 1898 a primit eară, fără să știe ceva, 52 fl. 45 cr., și totodată și o scrisoare în limba maghiară dela fișpanul comitatului Turda-Aries, contele Bethlen Géza, prin care îi face cunoscut, că la recomandătună d-sale, ministrul de culte și instrucție publică i-a acordat un ajutor anual de 52 fl. 45 cr.

In săptămâna patimilor din anul acesta, cară și a trezit cu o scrisoare în limba maghiară dela numitul fișpan, prin care îl avisează că și de astădată a primit din partea statului 50 fl. ajutor, pe care are a-l ridică dela metropolitul din Blaj. Il face atent totodată, că cuitanță despre ridicarea sumei să o facă numai în limba maghiară și să fie vidiată de protopretor. In sfîrșit te provoc, zice fișpanul, ca să-ți împlinești în modul cel mai credincios datorină față de statul maghiar, care și acum te ajută și doreste a-ți promova fericirea, și printre atitudine patriotică să te nisuești a te învrednici și pe viitor de scutul statului.

Poate Ilustritatea Sa și-a uitat, zice dl preot Harsian, că au trecut de mult acele timpuri de tristă memorie, când la sărăcii și simplii nostri preoți le tremura cămașa în spate și de o privire aspră a magnaților maghiari. Ori doară știindu-mă sărac a cugetat, că va stoarce dela mine căciuliri și promisiuni, sau chiar și dejosiri, ca să fiu recomandat pentru mai mult timp din argintul lui Iuda? Dar' rău s'a înșelat, căci eu m'am făcut plumb și n-am mișcat nicări nici, deși susțin 5 prunci la școală cu destule spese; deși poftiunea canonica parochială abia de 36 jugere nici stoarsă în teasc nu-mi poate subministra spesele de lipsă pentru creșterea și susținerea unei numeroase familii, dară am făcut și fac ce pot și rabd. Căci răbdarea nu e pe bani și apoi ea în toată viață mi-a fost și soț nedepărtit. A răbdă și pe viitor, sunt mai hotărît și acum, de cătă a comite astfel de tapte, cari ar periclită interesele noastre bisericești și onoarea clerului din care fac și eu parte.

După acestea zice, că cine nu vede oare din cele ce le-a scris fișpanul, modul cum vrea guvernul să doteze clerul gr.-cat.? Zice că în 10 ani, de când se află în Câmpie, copleșit de năcasurile familiare, n'a comis nici un act, din care ar transpira »nehanafiság« (nepatriotism), n'a vorbit nici când în contra statului, ori organelor sale, a satisfăcut tuturor poruncilor oficioase cătă se poate de prompt, și eată că păcătoșii și în purtarea d-sale cea atât de restrinsă pe lângă împlinirea oficiului și năcasurilor familiare, încă văd hidra daco-românmului și pretind dela dinsul fapte patriotice, pentru că un preț de batjocură, ca cum e și ajutorul de 50 fl. Dar' apoi când vor da mai mult? In sfîrșit încheie: De aceea eu, coaja »câmpeanului« de a-și fi cătă de năcăjăit și flămănd, știind-o înmormântă în venin omoritor, nu o a-și luanici de pe masa de marmoră, decum din tină.

Se vede din aceasta, că dl preot Harsian, ori cătă de mult are să se lupte cu miseriile vietii, totuși mai bine preferă pe aceasta, decât să se facă slugă străinului.

Onoare și laudă se cuvine unui astfel de preot.

Si după cum aflăm cu placere din »Unirea«, încă și alți preoți au purces ca dl preot Harsian.

— Drept să-ți spun, nu-mi place de loc. Rău semn s'a arătat când am deschis cartea. Ori cum va fi n'ai ce face, toate sunt după voia lui Dumnezeu.

— Am gândit eu, că așa va fi. De o vreme încoace tot rău mă visez... Vai de capul meu, voi rămânea amărită și lipsită, de perit cu patru copii pe drumuri.

Vasilie era ca ceară, buzele îi erau de tot învinete, ochii întinși spre podele cu priviri aproape stinse, mâinile răci ca sloiul de ghiăță.

Timp îndelungat stătu Cătălina ca înțeleșită la patul bolnavului. Dela o vreme Vasilie își strinse toate puterile și făcu semn Cătăliniei să aducă băieții.

Când s'a înșirat băieții pe lângă pat, Vasilie îi privi lung, lung cu priviri duioase. Peptul î-se ridică cu un suspin plin de durere și două lacrămi îi au alunecat pe față istovită. Deodată să auză o horătură nădușită, pe care o urmă în curând alta și alta. Cu ochii rămase întinși spre băieți.

In momentul acesta intră pe ușă crănicul, care era trimis de preot cu cele de lipsă pentru Cătălina și copiii.

— Du-te cu copiii afară, doar vezi... Doamne, Doamne neajutură esti! Ești afară! Zise crănicul auzind horăturile.

STIRI POLITICE

Autonomia Jidovilor.

Până când autonomia bisericii noastre e mereu amenințată de cără guvern, Jidaniilor li-se promite garantarea grabnică a autonomiei israelite și regularea ei.

Acest răspuns l'a primit o deputație jidă din districtele bisericești-israelite dela ministrul Wlassics și dela prim-ministrul Szell, care a zis, că doar politica lui e după lege, drept și dreptate. Așa va fi, dar numai față de Jidani, nu și de noi.

Din Casa magnaților.

In ședință din 11 l. c., Casa magnaților a primit cu mare majoritate legea despre judecătoria curială în chestii electorale. In această lege se află și aşa numitul paragraf al amvonului, care e dăunător pentru bisericile catolice nu numai din punct de vedere bisericesc, ci și din cel politic și îndeosebi din cel național, căci prin el se opresc preoții a vorbi poporului de pe amvon, în chestii bisericești și naționale.

Conferența de pace.

Puterile mai de frunte europene au hotărît, ca conferența de pace, ce se va ține la Haaga în 18 Maiu a. c., să nu primească nici Memorandum Armenilor și al Macedonenilor, și nici alte cereri ce se vor mai adresa de cără diferitele reuniuni de pace.

La chestiunea ajutoarelor de stat și a congruii.

Sub acest titlu, »Unirea« din Blaj publică în nrul seu ultim următoare:

Ni se stringe inima de durere, când vedem cum se repetă loviturile grele, cari se dau sfintei biserici din partea guvernului.

Ajutorul de stat după ordinul cel mai proaspăt susțin la ordinariile din Blaj, Gherla și Lugoj, trebuie să se împărtă preoților numai pe lângă cuitanțe ungurești, vidimate de protopretorul districtului, respective de primarul comunei urbane, în care se află preotul.

Această măsură vatănă atât de greu autoritatea episcopilor și consistoriilor noastre, și înjoieste și umilește atât de tare clerul nostru, încât trebuie de zece ori să cumpănim această afacere înainte de ce ne-am putea pronunța pentru împărtirea ajutorului de stat pe lângă condițiunile amintite.

Cu toate acestea aflăm, că în diecesa Gherla ajutorul de stat s-ar fi împărtit întocmai precum a poftit domnul ministrul de culte și instrucțione publică.

Nu cunoaștem motivele, cari au putut îndupela curcurile bisericești hotărîtoare din Gherla a face acest pas fără de a se fi consultat mai întâi cu episcopii celorlalte diecse și în prima linie cu metropolitul nostru, fără al cărui consens, după părerea noastră, nu ar fi fost iertat să se facă nimică într'o

chinul ce-l încunjușă au umplut inima preotului de jale.

— Vasile fătu meu, noi toți avem un părinte și acela îngrijeste de noi. Să avem numai credință și nădejde și toate să fac bine.

Bolnavul făcu semn cără nevastă să ieșe și să ia și băieții.

Cătălina se puse pe scandură, ce era bătută pe patru pociumpi lângă ușe, își astupă față cu șorțul și începă a plângă amar.

— Mamă, dă-mi de mâncare, mi-i foame, zise copilul cel mai mărișor, ear' după el începură și ceialaltă a cere pâne.

— Tăceti dragii mamii și aşteptați până merge părintele dela noi, că mă duc la juhaneasa Ana și cer o pâne pe lucru.

Băiatul cel mai mare era de nouă ani și înțelesă încătă lipsa și vorbele mamei, cei mai mici începă a plângă înțind una, că li-foame.

— Plângă băieții, plângă și mama lor.

Plângă, plângă, își gândă Cătălina, acușând ne vor scoate și din bordeiul acesta, vîță plângă și mai amar. — O Doamne, Doamne, la ce m'au lăsat în lume așa chinuită și năcăjăită, zise cu voce tare.

In momentul acela ești preotul.

— Nu te osândă Cătălină fătu meu, că e păcat.

— Știi, că păcătesc domnule părinte, dar' ce să tac. Știi eu de năcăjăită ce fac și ce zic? Uite îmi plâng copiii de foame și n'am fărimătură de pâne în casă. Ieri am lucrat toată ziua la colectorul, în camăta bîrului de casă, care nu l-am plătit, că nu am avut de unde. Vasile zace de o lună și eu abia căștig atâtă, să nu murim de foame. Ce să mă fac, nu știu!

— Liniștește-te fătu meu și grijește-ți bărbatul, că îi este rău. Știe Dumnezeu, ce va fi. De celelalte mă îngrijesc eu. Domnul așa a rănduit, că acela care are să ajute pe cel lipsit.

Cătălina privia uimită la preot și cetind numai bunătate pe față lui serioasă, să puse în genunchi înaintea lui și între lacrimi îi săruta mâinile.

— Ti-le voiu slujă domnule părinte, numai să-i fie mai bine lui Vasile.

— Nu trebuie să mi-le slujești Cătălină

causă, care privește așa de aproape clerul din întreagă provinția noastră bisericăscă.

Constatăm însă, că prin împărțirea ajutorului de stat preoților din diecesa Gherlei, pe lângă condițiunile umilitoare amintite mai sus, situația bisericii noastre s-a înrăutătit nespus de mult, căci celoralți episcopi, în casă, conform datorinței lor, ar protesta contra abusului, ce-l face guvernul cu împărțirea ajutoarelor de stat, li-se va răspunde de sigur, că dacă unul dintre episcopii nostri și Consistoarele noastre nu au aflat acea împărțire dejosoatoare și periculoasă pentru biserică, cum o pot afla ceilalți episcopi?

Considerând lucrul din acest punct de vedere, nu știm de ce să ne întristăm mai tare: de cetezarea, cu care guvernul ne loveste, sau de lipsa de unitate în procedură, ce o observăm și la cercurile cele mai înalte bisericesti în fața acestor lovitură.

Lipsa aceasta de unitate în procedură se observă însă și între preoții, cărora domnul ministru le-a asignat ajutoarele de stat. Unii și-au trimis deja cuitanțele ungurești vidimante de protopretori, la ordinariatul din Blaj, ca să-și capete banii, cari încă nici nu s-au ridicat dela perceptoar. Alții însă au declarat, că pe lângă astfel de condiții nu voesc să capete nici un cruce și prefere să se luptă și în viitor cu sérăcia de până acum.

Această stare ticăloasă și rușinoasă pentru biserică noastră nu se mai poate suferi. De aceea credem, că nimenea nu ne va lăsa în nume de rău, că și de astă-dată insistăm, precum am insistat de atâtea ori, că fără amânare cercurile competente bisericesti sunt date de a lăsa poziția hotărâtă în această cauză, pentru că cu totii să știm de ce să ne ținem.

Nu voim să dăm nimăni nici un sfat, că ce poziție trebuie să luăm în cestiunea ajutoarelor de stat și peste tot cestiunea conguie. Nu putem însă să nu relevăm și de astă-dată, că guvernul prin ajutoarele de stat și prin congruă văză să facă din servitorii fideli ai altarului, ai bisericii și ai poporului românesc, niște unele miserabile spre ajungerea unor scopuri politice contrare drepturile bisericiei noastre, și celor mai mari interese religioase, morale și naționale ale noastre.

Vesti rele.

Din mai multe părți ne sosesc știri foarte triste despre preoții comunelor noastre. Să anume, că dinșii de pe acum încep să-și arăta patriotismul, prin care vor să se facă părăși de ajutorul ce le imbiți statul.

In unele comune, preoții cari până de present au avut abonată vre-o foaie românească, acum renunță la ea, de frică ca notarul să nu-i denunțe, că fac politică. Cu toate acestea tot le place și dinșilor ca să afle ce se scrie prin foi, și așa apoi să duc la vre-un țaran din comună, care are abonată foaia, și o cetere de pomană.

Zilele acestea a venit la redacția noastră un țaran, care ni-a zis, că a fost trimis de preot, ca să aboneze foaia, căci dinșul, pre-

tul, nu o poate abona, deoarece atunci s-ar face de ură cu notarul.

„Bine, a zis țaranul, eu mă duc și spun să vină pe numele meu, dar D-Ta să o plătești. Să ce credeți, dlor, că să învoi la aceasta? Nu, ci a zis că doar atâta și eu pot să tac. Am ajuns deci, ca noi țaranii să dăm preoților noștri foi spre cetire, în loc ca dinșii să ne îndemne la aceasta. Afără de slujba ce o face preotul nostru în biserică, cu nimic nu ne mai stă în ajutor, de frica notarului, care este Ungur. Nu știu unde vom ajunge, dacă așa vor merge lucrurile și pe mai departe. Notarul vrea să ne opreasă și pe noi, ca să nu mai purtăm foi. Căci, zice dinșul, dacă popa vostiu nu poartă foi, de ce să purtați voi, cari și așa nu puteți ajuta nimic. Să-apoi dacă nu-i ascultăm, când avem vre-o afacere cu el, atunci ne năcăjește și batjocurește. Dar pentru aceasta noi tot nu ne lăsăm de toile noastre de frica notărășilor.“

Să astfel de vesti rele nu au sosit mai multe zilele acestea.

E foarte dureros lucru când țaranii ajung să se plângă despre astfel de purtare a preoților, cari chemeți sunt ca să-i lumineze.

Sperăm însă, că totuși nu vor fi mulți de acestia, și și aceia cari sunt, își vor veni în ori și vor recunoaște, că pe rea cale au apucat.

NOUTĂȚI

Domnii abonați ai „Revistei Orăștiei“ care nu ni-au trimis încă prețul de abonament pe întâia treime a anului de față, sunt rugați și să-l trimite în grabă, — asemenea domnui și cărora abonament a căzut cu 1 Maiu, să binevoiască a-și renova abonamentul.

La temniță. Mercuri în săptămâna aceasta, a intrat dl preot din Dragomirești Ioan Jurca în temniță din Seghedin, pentru a-și face osândă de o lună, la care fusese condamnat, pentru pretinsă atitudine contra națiunii maghiare.

Alegerea de preot în Romoșel, care era să se țină Dumineca trecută, din cause neprevizute, să aminat pe Duminecă, 14 Maiu n. a. c.

DI Sever Procniklevitz, ales de notar al comunei Vinerea, n'a primit acest post. Se va face o nouă alegere Mercuri în 17 Maiu n. a. c.

Sinucidere. Comptabilul băncii „Lipovana“, tinerul Ioan Toma, s'a sinucis, Marți, săptămâna aceasta. Causa sinuciderii, a fost o boală incurabilă.

† Dr. George Assaky, medic în București, a încetat din viață Joi în săptămâna trecută, în etate de 44 ani. George Assaky a fost unul dintre cei mai distinși medici ai României. Prin moartea sa, scriu foile de dincolo, știința pierde un eminent reprezentant, tara un fiu, care-i făcea mare onoare, ear' facultatea de medicină un distins profesor.

Tu mi-ai spus că am o țară
Cu măndre și mari hotare...
Pentru-a cărei apărare,
Pace și neașternare
A curs sănge strămoșesc,
Sânge falnic românesc.
Dar' eu astăzi sunt străină
Chiar în țara mea străbună,
Eu azi gem în grea robie,
Eu azi n'am nici o moie.

Tată, tată, ce strigare
Se aude colo 'n vale?
Aud arme răsunând
Armăsarii nechezând,
Aud buciume cîntând.
Spune-mi, tată, ce sărbare
Se petrece colo 'n vale
Chiar acum în noaptea mare?

— Eu n'aud nici o strigare
Nici pe munte, nici pe vale,
Dormi în pace, draga mea
Căci afară-i noapte grea.

— Tată, tată, lucru mare
Se petrece jos în vale,
Căci aud voinici cîntând,
Aud arme răsunând.

— Taci tu, dragă, și te-alină
Căci și vîntul ce suspină,
Sau vr'un mândru ciobănaș
Care cîntă drăgălaș.

— Noaptea-i blândă și senină
Vîntul doarme nu suspină,

Ear' păstorul încă tace
De când iarna la noi zace.
N'aud doine de iubire,
N'aud hori de fericire,
Ci cântări de voinicie,
Cânturi vechi de bătălie.
Frunză verde de săcară
Veste rea s'audă eară,
C'au intrat dușmanii 'n țară
Si voesc să ne răpească
Tara noastră românească.

— Frunză verde iasomie
Las' să vie, las' să vie,
Mulți străini călcase 'n teară
Dar' puțini se 'ntoarse eară,
Căci sunt bravi toți traiji mei
Si se bat ca niște smei.

Auzi, tată, Iancul vine
Să ne scape de suspine.
El ne strigă 'n gura mare
La toți, la mic și la mare:
Haideți frați toți la hotără
C'au intrat dușmanii 'n țară,
Haideți frați cu mic cu mare
Azi e ziua de scăpare,
Să scăpăm biata moie
De străini și de robie.

Tatăl, fata se armează
Si pe Iancul îl urmează,
Se bat, mor cu vitejie
Pentru scumpa lor moie.

Reprezentări teatrale împreună cu dans se va aranja în 14 Maiu n. a. c. în Grădiște, în favorul școalei. Se va juca piesa „Săraciea lui Vulcan“, de I. Vulcan. Persoanele: Sivu Iernilă, epitrop dl Aug. P. Bociat. Ioța, căruș dl L. Vârvoni. Veselina, fată lui Iernilă d-soara L. P. Bociat. Trăila Liliac, fecior dl S. P. Barbesc. Sanda, vrăjitoare dl G. Poșesc. Viligă, nebunul satului dl N. Trimbitoniu. O nevastă d-soara R. S. Tarină. O fată d-soara V. Ciuchi. Un fecior dl I. Alboniu. Al II-lea fecior dl G. Albușesc. Al III-lea fecior dl S. Iari. Al IV-lea fecior dl I. Corui.

Baloane cu cărmă. În 14 Maiu n. a. c. se va ține la Ateneu-Român din București o conferință de către dl Gh. Varlam Ghețescu, fost căpitan român, în care face istoria și critica baloanelor cu cărmă. Tratează pe larg despre cele-țe sunt mai grele ca aerul, subiect cu care este înscris la congressul aeronomic international din Paris. La urmă va face relații foarte importante asupra postei aeriene, care văză să se deschidă pe societatea d-sale între București-Viena-Paris; București-Viena-Berlin; București-Viena-Dresden-Hamburg-Londra, adecă legătura București cu tot apusul Europei. Are proiecte gata pentru a face contract cu statul, căruia nu-i cere pentru acest serviciu, decât cei 10 bani diferență la port la scriosare pentru străinătate. Cu instrumentul inventat de d-sa pleacă dimineața la zisele orașe și seara aduce răspuns la corespondențe. Destăinuirea însemnată se vor face la această conferință foarte interesantă din toate punctele de vedere. Conferința va fi însoțită de proiecții electrice, prin cari arată toate instrumentele aeriene de cari vorbește. Va face în același timp experiențe cu un balon mic cu cărmă chiar în sala Ateneului.

Păpuși încăci. Scriitorul de cancelarie Becker, fiind amoresat în nevasta învețătorului de-acolo Latzky, s'a hotărât ambi că să fugă. Pentru că să nu fie însă urmărit, au făcut un plan foarte nimerit. Nevasta învețătorului a adresat neamurilor sale, că ea este decisă, ca să moară împreună cu iubitul seu, cu scriitorul Becker. Să astfel au dispărut. Ce-au făcut însă? Au făcut două păpuși mari, una în formă de bărbat, ear' altă în formă de femeie, pe care le-gându-le cu funie una de alta, și mai atrăgând și niște petri grele de ele, ca să se cufunde, le-au aruncat în Dunăre. Un plută a vezut lucrul acesta și a crescut că sunt doi oameni, cari s'a încăci. Astfel lățindu-se vestea, toți au crescut că amoresajii s'a aruncat în Dunăre. Ei însă au crezut că călătorii, nefind urmăriți de nimeni. S'a întemplat însă, că pe trenul dela Petersburg la Viena, pe care călătoriau, se afla și un locitor din Strigoniu, care i-a cunoscut și îndată a făcut arătare la locul competent. Astfel ei sunt scăpați de vestea, că s'a încăci.

O nouă societate comercială pe actiile să înființat în Verendin, diecesa Caransebeșului. Președinte a fost ales dl preot de-acolo George Ionescu.

Unde te duce dragostea? În comuna Ciuta, lângă Caransebeș, un lăutar are de nevastă o tigancă frumoasă, de vre-o 18 ani. Un tinér, Afilon Bot, s'a îndrăgostit în Tigancă, și umbla să o însele, dar nu a isbutit. Zilele trecute s'a întemplat însă, că bărbatul Tigancei s'a dus la Caransebeș. Tinérul amoresat a voit să profite de această ocazie. S'a dus noaptea la fereastră și a cerut să-l lase în casă. Dar' Tiganca nu l-a lăsat. Atunci a început să spargă fereastră. Vezind femeia lăutarului aceasta, a luat pușca bărbatului său și a slobozit-o pe fereastră. Lovindu-l drept în cap, tinérul îndată a murit. După acestea ea însăși s'a întărișat.

Tovărășul lui Luccheni. Poliția din Elveția, cu ocazia asasinării Imperătoarei noastre, de către Luccheni, a mai pus mâna pe un anarchist, bănuit ca complice la omor. După legile acelei teri nu a putut fi deținut, astfel l'au dat peste graniță. Luccheni acum a mărturisit însuși că a avut tovarăș. Anarchistul expulsat, care se numește Panizza, a trecut apoi în Italia, unde trăia sub nume fals. Zilele acestea a fost prins însă și el, în Lugano.

„Din tainele vieții“. Aceasta este titlul unei broșuri, ce d-na Margareta Moldovan a scos de sub tipar la „Tipografia“ din Sibiu. Broșura cuprinde mai multe novele și schițe, dintre care unele au fost publicate și prin foi. Tiparul e frumos și ceteț, pe o hârtie bună. Prețul unei broșuri 1 fl. A se adresa d-nei autoare în Sibiu. La foia nrului de față publicăm și noi o mică novelă din sus numita broșură.

Pungășie. Pe drumul ce duce dela Neapol la Roma, în Italia, călătoria și prințul Clary-Radzivil și soția sa. Când au sosit la

Roma, s'a trezit însă, că giamantanul de mână, în care se aflau 3000 de lire în bani gata și juvaere în prej de 100.000 lire nu e nicăieri. Pungașul încă nu a fost prins.

In comuna Rășnic, comit. Zala, a isbuchit un foc teribil, care a nimicit 130 case, cu toate clădirile economice ce s'a ținut de acelea.

Cununați de trei-ori și de trei-ori divorțați. În anul 1884 s'a căsătorit în Chicago Emilia E. Wooley și Ernest Wooley. După 6 ani s'a divorțat după lege. Abia trecută însă câteva luni, și earăși s'a cununat, dar peste 3 ani de nou s'a divorțat, tot după lege. Să earăși nu a trecut mult, și s'a cununat pentru a treia-oară. Nică de astă-dată nu au trăit mult împreună, căci ear' s'a divorțat. Dar' poate că ear' se vor cununa.

'L-a legat fedeleș! Un anumit Koncsor János din Giulia făcea curte unei neveste când stia că bărbatul aceleia e dus de-acasă. Odată a fost însă prins. Bărbatul nevestei dând peste el în casă, l-a legat fedeleș și l-a scos în ultiță, legându-l de stîlpul porții. După aceea s'a dus și a chemat pe soacra și pe nevesta lui Koncsor, ca să-l vadă. Vestea aceasta lățindu-se prin comună, odată s'a adunat o mulțime de oameni, cari rădeau și își băteau joc de bietul pedepsit, întrebându-l, că mai are postă de-a face curte la nevestele altora? Numai pe lângă întrevinerea poliției a fost deslegat.

Monstru. Intr'o comună din apropierea Caransebesului, o femeie a născut un copil, care a avut peri lungi pe amândouă lăturile fălcilor și o coadă lungă, ear' ochii și avea în ceară. Sărmăna mamă, când și-a vezut copilul, de durere și supărare a murit.

Lăcuse în Spania. Din Madrid, capitala Spaniei se ștește, că linia ferată dintre Almarchon și Belmez, care are o lungime de vre-o 18 kilometri, a fost acoperită de un strat gros de lăcuse, așa că trenul numai cu greu a putut înainta.

Zăpadă în Maiu. În Austria a căzut zilele acestea zăpadă în mai multe părți. În Viena încă a nins alătării. În Innsbruck și îngheta. Munții Boemiei sunt acoperiți de zăpadă.

Paguba cauzată prin focuri în luna Martie, după o statistică făcută, se urcă la suma de 2,896.866 coroane. În 1180 comune au isbuchit focuri în această lună.

Atragem atenționea on. cetitorii asupra înseratului de pe pagina a 4-a a nrului de față, al lui Stefan L. Honisch, fotograf.

FEL DE FEL

Iuțala struțului. S'a comparat adeseori iuțala struțului cu unui cal arab. Fiecare pas al acestei paseri uriașe și de cel puțin un metru și se poate afirma, fără exagerație, că struțul poate să facă 28 de kilometri pe oră. După un astfel de mers, de 10 ore, adecă după ce a făcut 280 de kilometri, fără intrerupere, e obosită.

Mulți locuitori din Africa o întrebă înțeleșă călărie. Deosebit de astă struțul face diferite alte servicii pe lângă case. E cunoscută vrednicia lui ca păzitor al paselor mici de casă, de cari, când îi sunt date în seamă, nu se poate apropia nici o pasare de pradă.

Eată jurisdicția americană în privința chesiunii de a și cănd e cineva beat:

„Nu e nevoie ca cineva să umble pe străde împăticindu-se, moțindu-și capul sau spărgeând pe al altuia; nu e nevoie ca pe străde să facă gesturi sau să pronunțe cuvinte neviuincioase, ca ochii să-i fie bleojditi și vorberea împedecătă; ci e destul, pentru că să fie considerat ca beat „să rep

